

Dyslexieprotocol De Triangel

In dit protocol wordt het proces signalering, diagnosticeren, en begeleiden van leerlingen met (vermoedens van) dyslexie op Basisschool De Triangel beschreven. De praktische en organisatorische vormgeving van het proces wordt in beeld gebracht en verantwoord. Het protocol is gebaseerd op de richtlijnen van Masterplan Dyslexie Nederlands (versies 2019 en 2020, zie literatuurverwijzingen).

Dyslexie

"Dyslexie is een specifieke leerstoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem in het aanleren van accuraat en vlot lezen en/of spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologische of algemeen verstandelijke beperking." (Stichting Dyslexie Nederland, 2008;2016, via www.dyslexiecentraal.nl).

Werkwijze Triangel:

a. Opsporen van lees- en spellingproblemen

Vanaf groep 3 start het formele leesonderwijs en volgt de leerkracht de lees- en spellingontwikkeling van de leerlingen. Met hulp van toetsen en observaties worden lees en spellingsproblemen systematisch opgespoord. Gestandaardiseerde toetsen (DMT, AVI en Cito spelling) worden volgens het toetsoverzicht van De Triangel afgenomen. Op basis van toetsresultaten, aangevuld met eigen observaties bepaalt de leerkracht in overleg met de intern begeleider welke leerlingen extra ondersteuning dienen te ontvangen en de inhoud, vorm en hoeveelheid ondersteuning voor de betreffende leerling. Let op: Doortoetsen bij AVI en DMT, waarbij niet op de tijd gelet wordt is in bijzondere gevallen een mogelijkheid om na te kunnen gaan welk woordniveau de leerling geheerst.

b. Ondersteuning

In het onderstaande schema worden de verschillende ondersteuningsniveaus beschreven.

Figuur: Onderwijscontinuüm (Struiksma 2005)

Ondersteuningsniveau	Stap
Niveau 1 Goed lees- en spellingonderwijs in klassenverband	<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteit instructiegedrag en klassenmanagement • Juist gebruik van effectieve methodes • Gebruik leerlingvolgsysteem
Niveau 2 Extra begeleiding in de klas door de leerkracht (zwakste 25% van de leerlingen)	<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen van potentiële uitvallers en voldoende differentiatie in de klas
Niveau 3 Specifieke interventies uitgevoerd en/of ondersteund door de zorgspecialist in de school (zwakste 10% van de leerlingen)	<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen leerlingen met ernstige lees-/spellingproblemen en instructie individueel of in kleine groepjes • Vaststellen van achterstand en hardnekkigheid: vermoeden van dyslexie
Niveau 4 Diagnostiek en behandeling in het zorginstituut (zwakste 4% van de leerlingen)	<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen van dyslexie (psychodiagnostisch onderzoek) • Gespecialiseerde dyslexiebehandeling

Ondersteuningsniveau 1 vormt de basis. Ondersteuningsniveau 2 en 3 zijn een aanvulling op ondersteuningsniveau 1 als de instructie in de klas alleen niet toereikend is.

c. Leerlingen die in aanmerking komen voor extra ondersteuning:

Leerlingen die tot de zwakste 20-25% van de lezers behoren (V-score of (lage) D of E-score) komen in elk geval in aanmerking voor extra begeleiding van de leerkracht. Bij de eerstvolgende hoofdmeting wordt opnieuw gekeken hoe de leerling presteert ten opzichte van de norm. Er wordt bepaald of begeleiding op ondersteuningsniveau 2 of 3 nodig is. Als de leerling ondanks de extra begeleiding in de voorgaande periode opnieuw ernstige leesuitval laat zien en tot de zwakste 10% behoort (E - score of V-(min)score), komt de leerling in aanmerking voor zeer intensieve begeleiding op ondersteuningsniveau 3. Na een periode van 10 à 12 weken vindt er een tussenmeting plaats. Eventueel kan de begeleiding worden bijgesteld voor de volgende interventieperiode, opnieuw 10-12 weken. Na deze periode van zeer intensieve begeleiding (2 x 10-12 weken) vindt opnieuw een hoofdmeting (hoofdmeting 3) plaats. Een uitgebreide beschrijving van het inhoudelijke verschil tussen de ondersteuningsniveau is te vinden in hoofdstuk 2 van Handreiking voor invulling ondersteuningsniveaus dyslexie (bijlage 1).

Interventies:

Ondersteuning wordt gegeven door middel van evidence-based, interventies. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de volgende interventiemethodes:

- Bouw in de groepen 2, 3 en 4
- Connect lezen in de groepen 3 en 4
- Ralfi lezen/voorkoor-door lezen in de groepen vanaf 4
- Estafette

De extra ondersteuning wordt gegeven door de leerkracht, een Remedial teacher of een Specialist (Master SEN).

d. Handelingsplan

In het groepsplan van de betreffende groep wordt beschreven welke leerlingen extra ondersteuning ontvangen. Op grond van de resultaten en analyse worden de inhoud, werkwijze en doel van de ondersteuning beschreven. De ondersteuning wordt individueel of in kleine groepjes gegeven. In enkele gevallen kunnen leerlingen extra begeleiding en ondersteuning ontvangen middels een eigen leerlijn en een ontwikkelingsperspectief.

e. Aanvraag dyslexieonderzoek:

Op basis van de toetsgegevens op de drie hoofdmetingen en de effecten van onderwijs en de geboden extra begeleiding, kan een leerling worden doorverwezen naar de zorg voor diagnostiek en behandeling. Leerlingen kunnen worden aangemeld voor onderzoek en vergoede zorg wanneer:

1. De achterstand is dusdanig dat een leerling voor vergoede zorg kan worden aangemeld als scores op 3 hoofdmeetmomenten waren: • Lezen: 3x een V-(min)-score of E-score (zwakste 10%) OF • Lezen: 3x een V-score of lage D-score (zwakste 20%) en Spelling: 3x een V- (min)-score of E-score (zwakste 10%).
2. Begeleiding op alle ondersteuningsniveaus voldeed aan kenmerken van effectief onderwijs.

Enkele specifieke doelgroepen zijn leerlingen met een doublure, hoogbegaafde leerlingen en leerlingen met co-morbide problematiek (zie Handreiking bijlage 1).

De intern begeleider doet in overleg met de leerkracht en de ouders een aanvraag bij het RID. Voor de benodigde documenten, zie www.rid.nl/loketdyslexie/. Het RID behandelt de aanvragen voor gemeentes op de Noord-Veluwe.

Samenwerking met behandelaar:

Wanneer een leerling een dyslexietraining/behandeling aangaat, zal contact worden opgenomen met het behandelende instituut, zodat het aanbod op school en de behandeling op elkaar kunnen worden aangesloten.

Leerlingen met een dyslexieverklaring:

Gedurende het gehele traject vindt overleg met ouders plaats. Wanneer leerlingen een dyslexieverklaring ontvangen, worden de mogelijke dispenserende en compenserende maatregelen met ouders besproken en vastgesteld. Een

overzicht van mogelijke afspraken in het onderwijs aan leerlingen met een dyslexieverklaring staan beschreven in bijlage 2. Maatregelen zijn niet noodzakelijk voor iedere leerling met een dyslexieverklaring hetzelfde, maar worden op maat vastgesteld. In overleg met ouders worden voor de individuele leerling passende maatregelen besproken en vastgelegd in een overeenkomst, zie bijlage 3. Deze overeenkomst zal per jaar worden geëvalueerd en eventueel aangepast.

Literatuur:

Expertisecentrum Nederlands, Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 bij het vermoeden van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie VERSIE 2.0, 2019 via www.dyslexiecentraal.nl.

Expertisecentrum Nederlands, Leidraad vergoedingsregeling dyslexie van onderwijs naar zorg: doorverwijzing bij een vermoeden van dyslexie VERSIE 2.0, 2020, via www.dyslexiecentraal.nl.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 bij het vermoeden van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie, versie 2.0, 2019
- Bijlage 2: Afspraken Triangel voor leerlingen met een dyslexieverklaring
- Bijlage 3: Formulier afspraken dyslexie: Overeenkomst met ouders voor compensatie en dispensatie i.v.m. dyslexie.